

KEMALETTİN TUĞCU'NUN ESERLERİNDE KÖTÜLÜĞE MARUZ KALAN ÇOCUKLAR

Elif Emine BALTA*

Geliş Tarihi: Nisan, 2017

Kabul Tarihi: Ağustos, 2017

Öz

Kemalettin Tuğcu içinde yaşadığı toplumun ve dönemin anlayışını Türk edebiyatına kazandırdığı 400'e yakın sayıda eserde yansıtmış ve birkaç nesil okuru etkilemiştir. Eserleri, edebî dil ve roman tekniği bakımından eleştiriler almış olmasına rağmen, Türk toplumunu 1940'lı yıllardan itibaren etkilemeye devam etmiştir. Zengin-fakir, kentli-köylü, öz-üvey, eğitilmiş-egitimsiz, güçlü-zayıf gibi ele aldığı karşıtlıkların hemen hepsi iyilik ve kötülük temelinde yükselir. Eserlerde iyilikten ziyade kötülük çarpıcı ve dikkate değerdir. Bunun en önemli sebebi kötülüğe maruz kalanların çocuk olmasıdır. Bu inceleme, Kemalettin Tuğcu'nun ortaya koyduğu eserlerde kötülük kavramını araştırmaya odaklanmış, kötülüğün kurgulanması çocuk istismarı sınırlılığında incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk çocuk edebiyatı, Kemalettin Tuğcu, kötülük, toplumsal hayat, istismar.

THE CHILDREN WHO HAVE BEEN EXPOSED TO EVIL IN KEMALETTİN TUĞCU'S NOVEL

Abstract

Kemalettin Tuğcu has been reflected the understanding of the time and the society that he lived in his works that close to the 400 which have been brought to the Turkish Literature and he has been affected a few generations of readership. Although his works has received criticism in terms of technique and literary language of the novel, the explanations that contain the works that he has developed impress the Turkish society from 1940. Almost all of the controversies that he discussed such as poor-rich, urban-peasant, self-step, educated- uneducated, strong-weak are rise in the basis of goodness and evilness. The principal reason of the evilness has been stunning and remarkable in his works rather than the goodness is the children heroes has been exposure to evilness. This review has been focused to search the evilness that Kemalettin Tuğcu revealed in his works and it has been searched with the limitations of editing the evilness, child abuse.

Keywords: Turkish Children's Literature, Kemalettin Tuğcu, evilness, social life, child abuse.

---

* Yrd. Doç. Dr.; Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, elifkucuk@hotmail.com.

Giriş

Toplumsal hayat, tamamen karşıt olmalarına rağmen birbirlerinin yordayıcısı olan iyi ve kötü dengesi üzerine kurulmuştur. En genel ve sıradan kabul, iyi ve kötü kavramlarından birinin varlığının diğerini devreden çıkardığı yönündedir. Fakat Watzlawick (1996), insanoğlunun radikal düalizminden kaynaklı iyinin ve kötünün her zaman için karşıt olmayacağını, bunun sebebinin iyinin yeterince iyi noktasına gelememesi veya karşıtının tamamen yok edilememesi olarak ifade eder.

İnsanı ilgilendiren tüm davranışlar iyi veya kötü olarak değerlendirilir. Toplumlarda ayakta tutan ahlak kurallarının örgütlenişi de yine bu çerçevede anlamlandırılır. İnsana ve toplumlara zarar veren, onlar için tehlikeli olan her şey kötü veya kötülük kavramını karşılar; iyi olmayan her şey kötü olarak nitelendirilir (tdk.gov.tr). İster bireysel ister toplumsal olsun kötülük, tanımlanması ve anlamlandırılması bakımından çok boyutlu bir kavramdır. Cevizci (2000: 203), “*genel olarak doğadan gelen ya da bilinçli insan eyleminin sonucu olan ve insan varlığına zarar veren durum, oluşum ya da şey*” olarak tanımlamış olduğu kötülüğü metafiziksel, ahlaki ve fiziksel olmak üzere üç maddede açıklar. İyi ve kötü, insanların yorumları üzerine geliştirilen kavramlardır. Kötü yargısı, olay ve davranışlara göre değil; olay ve davranışların insan üzerindeki etkilerine göre verilir (Shermer, 2007). Bireyin gerçekleştirdiği basit kötücül eylemler ve “*savaşlar, işkenceler, insanlık suçları, toplumlarda meydana gelen ahlaki çöküntü, değerlerden uzaklaşma, yabancılaşma, ötekileştirme*” türünden nitelikli örnekler de kişilerde veya toplumlarda maddi veya manevi acıya sebep olduğu için kötü olarak değerlendirilir (Sönmez, 2014: 271). Geniş perspektiften bakıldığında değerlerden sapma böylelikle ahlaki çöküntü yaratma, toplumlarda temelden sarsıcı kötülükler olarak düşünülebilir. Toplumun yapıtaşları olan bireylerin, özellikle çocukların gelişimi önem arz eder. Fiziksel, ruhsal ve duygusal olarak tamamlanmış nesillerin var edeceği toplum, en önemli gücünü bulmuş demektir. Fiziksel, duygusal ve ruhsal anlamda sağlıklı bir gelişimi engelleyecek önemli hususlardan biri çocuk istismarıdır. Kötülük bağlamında çocuk istismarı, geçmişten günümüze ne yazık ki var olmakla birlikte güncelliğini koruyan bir sorun, iletişimin kolaylaşmasıyla artarak devam edeceği konusunda endişe duyulan bir kavram olmuştur.

Çocuk, doğuştan getirdiği özelliklerle birlikte ailenin ve çevrenin etkisiyle büyür, gelişir ve kimliğini elde etmeye çalışır. Başlı başına zorlu olan çocukluk süreci, engellerle karşılaşıldığında içinden çıkılmaz hâl alabilmektedir. Bu çerçevede ebeveyn rolleri ve etkisi önemlidir. Çocuğu ihmal etmeme, ona özen gösterme ve onun bakımını sağlama olarak adlandırılan ebeveynlik rolleri, çocuğu hastalık, kaza, istismar gibi olumsuz durumlardan koruma yönündeki çabalarıdır (Bağlı ve Sevim, 2007). Çocuğa kötü muamele etme yani çocuk

istismarı, bu çabaları göstermeme veya çocuğun güçsüzlüğünden yararlanma anlamına gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü çocuğa uygulanan kötü muameleyi “çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar” olarak tanımlar (www.who.int/topics/child_abuse). Çocuğa kötü muamelenin diğere bir ifadeyle çocuk istismarının beş alt türünü, fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar, çocuğu ihmal etme ve sömürme olmak üzere belirlemiştir. Çocuğa yönelik kötü davranışların en genel olanı ihmaldir, daha sonra sırasıyla, fiziksel, duygusal ve cinsel istismara yönelik davranışlar gelir (Özgentürk, 2014). UNICEF fiziksel istismarı “Kaza sonucu olmayan, yasaklanmış, çocuğa acı veren, çocuğun gelişimi ve işlevselliğinde sürekli zarara yol açabilecek şiddet hareketleri” olarak tanımlamaktadır. Tanım ve tespiti zor olup sıkça vuku bulan duygusal istismar “Çocuk ve gençlerin gereksinim duydukları ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılarak toplumsal ve bilimsel standartlara göre psikolojik hasara uğratılmalarıdır” (Bayraktar, 2015: 71). Fiziksel göstergesi olmayıp çocuğun özellikle ruhunda izler bırakabilecek sürekli davranışlar olarak da ifade edilebilir. Cinsel istismar, “0-18 yaş grubundaki bir çocuğun kendinden büyük bir yetişkin tarafından cinsel doyum için zorla veya aldatarak (ikna edilerek) kullanılması ya da başkasının bu amaçla çocuğu kullanmasına izin verilmesidir” (Bayraktar, 2015: 53). Çocuk ihmali ise çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal, eğitsel, kültürel veya tıbbi gereksinimlerini sağlamama, ona yeterli özeni göstermeme olarak açıklanabilir (Aksoy, Çetin, İnanıcı, Polat, Sözen ve Yavuz 2004; Özgentürk, 2014; Uğurlu ve Gülsen, 2014; Bayraktar, 2015)

Türk Çocuk Edebiyatı Açısından Kemalettin Tuğcu'nun Eserleri

Kemalettin Tuğcu, Türk çocuk edebiyatında belli bir döneme damgasını vurmuş, çok okunmuş, her kuşaktan her görüşten insanı, onu reddedenleri dahi etkilemiş bir yazardır (Tuğcu, 2004). Fakat yazarın ortaya koyduğu eserler edebî açıdan değer görmemiş aksine hayatın acı yüklü yönlerini ön plana çıkarması gereğiyle “duygu sömürüsü” yapmakla suçlanarak küçümsenmiştir. Eserlerinin edebî olmamasına rağmen uzun yıllar boyu geniş kitleler tarafından okunması ve bu kitleler üzerinde etki bırakması dikkate değer olup eserlerin içeriği ve kahramanları ile açıklanabilir.

Yazar, toplumsal eleştirisini, toplumun her kesiminin alımlayabileceği düzeyde yapar. Hayalindeki tiplerden yardım alarak toplumun içinde bulunduğu durumu ve değerler sistemini yorumlamayı ve değerlendirmeyi bilinçli olarak gerçekleştirir. Eserlerdeki kahramanların kimi yönlerden birbirlerine benzer olması bununla birlikte aile ve topluma ait sorunların çeşitlendirilmesi gereği gösterilerek yazarın odağına aldığı ve önem verdiği noktanın eserinde kahramanları değil, olayları olduğu ifade edilebilir. Tuğcu, zihnindeki deneyime dayalı

karşıtlıklar sistemini, içinde yaşadığı zamanda mevcut ve güncel çatışmaları ifade etmek için kullanmıştır. Yaşadığı dönemin toplumsal sıkıntılarında kendince önemli gördüğü noktaları vurgulayarak aktarmıştır.

Tuğcu, çevresini gözlemlemiş ve eserlerinde toplum içinde yer alan ezilmiş insanların hayatlarını özellikle ele almıştır. Döneminin Türkiye'sinin sosyolojik değişimini, zengin ve refah dolu yaşamın karşısında fakirin sefalet içinde mücadele verişini resmetmiştir (Güven, 2007).

Seçtiği kahramanlar ne kadar düz tipler olursa olsun, kahramanların köylü-kentli, zengin-fakir, üvey-öz gibi karşıtlıkları, kötü saf iyiye, iyi tamamen kötüye evrilmese dahi onların iyi veya kötü oluşları önceden belirlenmemiştir. Kötülük odağında ele aldığı toplumsal sıkıntı ve sorunların işlenmesindeki gerçekçi özelliklerden biri “iyileri ya da kötülerini zorunlu olarak sınıfsal konumlarla eşleştirmemesi” (Arlı, 2005) gösterilebilir. Seçtiği kişiler gerçekçi olmakla birlikte M. Ruhi Şirin'in de ifade ettiği gibi, “*hayatın içinden iddiasız, orta insan tipleri*”dir (akt. Tuğcu, 2004). Ortaya koyduğu eserlerin tipik özelliği, tanıdık karakterlerin başından tanıdık olayların geçmiş olmasıdır. Çünkü insanların kendine benzeyen kurmaca kahramanları daha çok sahiplendiği; üyesi oldukları toplumun yapısından, doğasından çıkan konulara daha fazla yakınlık gösterdiği ve ilgi duyduğu bir gerçektir. Yansıttığı hayat mücadelelerinde çocukların yerini daha özel ve önemli gördüğü için onlara daha çok değinmiştir.

Türk edebiyatında çocuk ve çocukluk dönemi belki de en fazla Tuğcu'nun eserleri ile kurgusal dünyaya dâhil edilmiştir (Tuğcu, 2004). Eserlerinin kişi kadrosunda çocukların olması, eserlerinde çocuğa gönderme yapması rastgele değildir aksine istendik ve bilinçli bir tavidir. Ona göre çocuk, “*tertemiz duygularla doğar, çevresi onun karakteri üzerinde etkili olur*” (Doğduğum Ev: 45). Bu fikir ekseninde zamanla şekillendirilecek, katılacak biri olan çocuğun eğitilmesini özellikle istemektedir.

Kemalettin Tuğcu'nun “marazi yazma”sı öncelikli olarak kendi isteği içindir. O “çocuğun tabii duygularına” hitap eder ki böyle bir hedef “kavgalardan, kinden, ideolojilerden” uzaktır (Tuğcu, 1987). İnsanlığın temelde ortak duygulara sahip olduğu inancıyla yazdıklarının öncelikle kendisini etkilemesini ister. Kendisi çocukların duygularını araştırmadığını, yaşadığını, hissettiğini ifade etmektedir. Öksüz, yetim çocukları, kenar mahallelerde yaşayan çocukları gözlemleyen yazar, aslında muhtaç olma veya ulaşamama noktasından hayata bakar. Çocukta bulunduğu, hayatın getirdiği zorlukları yenme, bu zorluklara gösterdiği mücadelede başarılı çıkma gücünü de eserlerine yansıtmıştır.

Kuran ve Ersözölü'nün (2009) sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla yaptıkları araştırmada, katılımcıların Türk çocuk edebiyatı kapsamında Ömer Seyfettin'den sonra Kemalettin Tuğcu'nun isim ve eserlerini zikrettikleri ifade edilmiştir. Türk çocuk edebiyatında her geçen gün daha fazla eser ortaya konmasına rağmen Tuğcu'nun eserlerinin bilinme sıklığının, günümüz yazarlarına oranla yüksek olmasını, yazarın toplumu, olayları ve çocuğu ele alışını, bunun okur beklentisi ile örtüşmesi açıklayabilir.

Kemalettin Tuğcu ile ilgili araştırmalar son yıllarda artmaya başlamıştır. Tuğcu'nun eserleri, türe özgü (Arlı, 2005), değerler eğitimi (Şimşek, 2015), ölüm ve şiddet (Güney, 2007), tema ve motifler (Arıcan, 2006; Güney, 2007; Güven, 2007), kurgu ve gerçeklik (Yalanız, 2013) açılarından incelenmiş ve eserlerin mahiyetini açıklar nitelikte kayda değer sonuçlar ortaya konmuştur.

Bu çalışmada, Kemalettin Tuğcu'nun eserlerinde kötülük kavramı, ahlaki kötülük ile sınırlandırılıp bireysel ve toplumsal düzlemde incelenmiştir. Eserler öncelikle kötü ve kötülük algısı çerçevesinde değerlendirilmiş, daha sonra çocuk kahramanların bağımsız kişiliğe varan gelişme süreçlerinde yaşamış olduğu istismar çeşitleri çözümlenmiş, örneklendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Yöntem

Olgu bilim deseninde olan bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında veri sağlayan yazılı ürünlerin incelenmesini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Kemalettin Tuğcu'nun eserlerinden 27 tanesi basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilerek incelenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analizi tekniği uygulanmıştır. Betimsel analizde kapsamında elde edilen veriler önceden belirlenir temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın amacına uygun olarak kötülük bağlamında çocuk istismarının kavramsal çerçevesi, Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar, çocuğu ihmal etme ve sömürme olmak üzere beş alt başlıkta çizilmiştir. Bu tematik çerçeveye göre analiz birimi olarak seçilen çocuk kahramanların uğradığı istismar türleri ayrıştırılmış, işlenmiş ve ulaşılan bulgular tanımlanıp yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Kötülük ve Kahramanların Kötülük Algısı

Edebî olarak değer bulmasa da 400'e yakın eser üretmiş olan Kemalettin Tuğcu, sosyal ve psikolojik problemlere kendince değinmek istemiş ve bunu yaparken problemleri doğuran kötüyü, kötülüğü esas almıştır. Onun eserlerinde kötülük, insanın ihtiyaçlarını gideremediğinde

meşrudur ya da en azından çok önemli bir neden üzerine kuruludur. *Doktor Anne* romanında Binnaz Hanım, Murat'a yapmış olduğu kötülükleri vicdan azabını bastırmak istercesine “*Ama sefalet insanın canına yetince insanlığı da kalmıyor.*” (Doktor Anne: 23) sözüyle gerekçelendirmesi bu örneklerin yalnızca biridir.

Tuğcu'nun hemen her eserinde kötülük yetişkin davranışı olarak yansıtılmıştır. Böyle bir yansıtmanın en önemli gerekçesi kötülüğün ortaya çıkışındaki niyet çerçevesinde değerlendirilmiş olmasıdır. Başka bir deyişle, herhangi bir davranış ancak kötülük yapma amacıyla gerçekleştirildiğinde kötü olarak adlandırılabilir. *Kuklacı*'da, Recai Bey'e göre çocuk, doğası itibariyle saf ve temiz olup kötü olmayı ve kötülüğü yetişkinlerden öğrenir. Yazar, çocuğun davranışında ortaya çıkabilecek herhangi bir yanlışlık için onu sorumlu tutmaz ve davranışını da kötü olarak değerlendirmez: “... *duvarın üstünden yola doğru uzanmış bir ağacın kirazlarını ya da eriklerini kopartırlardı. Bu, bir koyunun rastladığı bir otu düşünmeden yemesi kadar tabiidir. Çocuk daha sonra katılaştıkça, bu arada büyüklerin davranışlarını benimsediği gibi yasakları da öğrenecekti.*” (Kuklacı: 50). Eserlerde kötülük yapmadıkları gibi genellikle kötülüğe maruz kalanlar da çocuk kahramanlardır. Onların bedenlenmiş âciz, dünyanın kirli yönleriyle henüz tanışmamış olmaları, kötülükleri fark etmelerine engeldir. Kötülük yapmak çocuğun tabiatına uygun olmamakla birlikte ona kötülüğü öğreten aile, yakın çevre yani toplumdur. Çocuğun bu masumiyeti ve masumiyetinin çevreden etkilenebilirliği kahramanlarının dilinden açıkça ifade edilir. *Doğduğum Ev* adlı eserde Ekrem Bey “*Çocuk bir ailenin aynasıdır. Çocuk tertemiz duygularla doğar, çevresi onun karakteri üzerinde etkili olur.*” (Doğduğum Ev: 45) diyerek bu düşüncüyü seslendirir.

Tuğcu, kurgusal eleştirisinde toplumda kötülüğe dair var olan yanlış inanışların çeşitli boyutlarına değinir. Bunlardan biri, iyi ve kötü huyların bir kompozisyonu olan ahlakın kalıtsal olmasıdır. Yazar iyiliğin veya kötülüğün kalıtsal olarak sürdürülebilirliğini çoğu eserinde eleştirmiştir. *Çocuk Hırsızları* adlı eserde, Cemal'in, Raşit Efendi'nin ölümünden sonra yaşadıkları mahallede istenmemesinin en önemli nedeni toplumda insanın kötü huylarının anne babadan miras olduğuna yönelik inanışın bulunmasıdır. Mahalle sakinleri tarafından Cemal'in, sabıkalı olan babası gibi hırsız olma ihtimali, çalıştığı bakkalın sahibine hatırlatılır. Suçu olmadığı hâlde sadece ihtimaller üzerine şikâyet edilen Cemal dahi bu fikre alışmıştır: “*Daha sonra düşündükçe sabıkalı olmayan insanlara da hak vermeye başladım. Bir sabıkalı adamdan her şey beklenebilirdi. Ben de bu adamın oğlu olduğumdan bu adama çekmiş olabilirdim.*” (Çocuk Hırsızları: 34).

Toplumsal yaşam ve onu oluşturan öğeler, Kemalettin Tuğcu'nun eserlerinin beslediği temel kaynaklardır. Başkahramanın acıyı mutluluğa çevirme döngüsünde, toplumsal yaşamda

yer edinme çabası kötülükten yalıtılmaz, aksine bu çaba kötü ve kötülükle mücadele etme düzleminde verilir. Bu açıdan romanlarda toplumsal statülerin çatışmasına rastlamak olağandır. *Doktor Anne*'de iyi ve kötü algısı, toplumsal statüye göre konumlandırılmıştır. Eserin baş kötüsü olan Ahmet eniştenin Murat'a vereceği olası zararlar şöyle ifade edilmiştir: “*Ahmet Eniştemin, Binnaz Teyzemin yanında kalsaydım muhakkak ya küfeci, ya bakkal çırağı ya da hepsinden beteri bir serseri olup kalırdım.*” (Doktor Anne: 30).

Tuğcu'nun eserlerinde kötülerin sonu bellidir; kurguda görevini tamamlayan kötüler, acı çeker, sefilliği yaşar ve çoğu zaman kolay olmayan bir ölümle cezalandırılır. Başkahramanın, kendine yapılan haksızlıkların ceza türünden karşılığını görebilmesi için kötü kişilere yoksul olma, evsiz olma, hastalığa yakalanma türünden kötü sonlar hazırlanmıştır. Yazar kimi zaman inandırıcı olma kaygısıyla ya da kötülüğün cezalandırılması için ilahi gücü/ilahi adaleti devreye sokar: “*Eh, yırtıcı kulun ömrü az olur derler. Keskin sirkenin küpüne zararı olur. Millet de kurtuldu. Ama Allah o kadına da fazla rahat vermedi. Girdiği günahın azabı çekti dünyada. Elin ciğerparesini evlatlık diye başından atmasını Allah elbette affetmeyecekti. Arif Efendi de yaptığı kötülüğün bir faydasını görmemişti ya, her neyse.*” (Bir Garip Kızcağız: 46).

Eserlerde sadece kişiler iyi veya kötü olma durumlarına göre ödüllendirilip cezalandırılmaz. Kurguya ait diğer bir öge olan mekân da sahibinin kötü olma durumuna göre evrilir. Kişilerin sonu ile ait oldukları mekânların son hâli birbiriyle örtüşecek türden tasvir edilir. Olumlu kişiler, ferah ve varlıklı bir mekân ile ödüllendirilirken kötünün sahibi olduğu, kötülüğün uğradığı evler viraneye döner ve oldukça karamsar biçimde tasvir edilir, bir anlamda ev sahibinin kötülüğünden ev de nasibini alır. Bu tür mekânlarda çoraklık ve kasvet hâkimdir. Kötünün gözle görülür elle tutulur hâle getirilerek aktarılması, verilmek istenen etkiyi kuvvetlendirmeye yarar: “*Büyük köşk gittikçe viranlaşıyordu, saçaklarından tahtalar kopuyor, olukları sarkıyor, üst katın camlı pencereyi alt kata alındığı için bu boş kalan pencere yerlerinden köşkün üst katına kargalar baykuşlar giriyordu. (...) Dedem: “Baykuşlar harap yerleri severler” derdi. “Varsın ötsün.*” (Doğduğum Ev: 66). Benzer durum *Toprak Adamları*'nda Himmet Bey'in çiftliğinin ve Tahir Efendi'nin evinin betimlenmesinde de görülmektedir.

Eserlerde Çocuğun İstismarı Bağlamında Kötülük

Kemalettin Tuğcu, ağırlıklı olarak eserlerinin başkahramanlarını çocuk veya ergenlerden seçer. Başkahramanların en önemli ortak özelliği acıya maruz kalmalarıdır. Bu acı, kahramanın eserin başında yaşadığı olaylardan kaynaklanır; kimi zaman da kötülerden veya

kötülükten güç ve hız alarak ön plana çıkar. Bir anlamda kötülük, kahramanın başkahraman olabilmesi için gerekli bir unsurdur.

Başkahramanın masumiyeti, bağışlayıcılığı ölçüsünde tanımlanmaktadır çünkü o, yapılan kötülüğün farkındadır. Bir sorunla karşılaştığında mutluluğu elde etmeye dönük hareketlerini ahlaki değerlendirmeden geçirir; başkasının mutsuzluğuna neden olacaksa bundan vazgeçer. Bu anlamda amaç onun kötülüğe güç yetiremediğini değil fırsat tanındığında dahi kötülüğü tercih etmediğini vurgulamaktır. Eagleton (2015: 11) “*Başkalarını kötü oldukları için cezalandırmak isteyenler, kendi özgür iradeleriyle kötü olduklarını kabul etmek zorundadır.*” der.

Eserlerde bir diğer önemli unsur ebeveynidir. İnsanın kişilik gelişimi evrelerinde duyduğu ihtiyaçların karşılanmasını sağlayacak olan anne ve babadır (Kuzgun, 1972). Yazarın çoğu eserinde başkahramanın anne babası ayrı yaşamaktadır ya da biri veya her ikisi de ölmüştür. Anne baba özlemi ve onlara kavuşma arzusunun temelinde, kurguya iyi ve kötü kavramları yerleştirilmiş olur. Ebeveynen veya ebeveynin birinden yoksun olma, başkahramanın geleceğe yönelik tercihlerindeki bağımsızlığını göstermektedir. Eğer başkahramanla ebeveynin kavuşması gerçekleşecekse bu kavuşma kahramanın ergenlik veya ergenlik sonrası dönemine denk getirilip çocukluk döneminde fazlaca hissedilen *ebeveyn ihtiyacı* ertelenmiş olur. Bu ertelenme ise çocuğa, karşılaşacağı “kötü insanlar” ve “kötülük” ile mücadele etmesi, bunlar karşısında ayakta durabilmesi için uygun ortamlar hazırlar. Bu bağlamda, Tuğcu'nun eserlerinde iyiliğin ve kötülüğün yön buluşu, eserlerde anne babanın varlığına ve sunuluşuna göre değişir denebilir.

Eserlerde anneden mahrum olma, kimi zaman da üvey annenin olumlu ve olumsuz çeşitli görünüşleri yer almıştır. *Üvey Anne* adlı eserde, Ercan'ın üvey anneye olan uzaklığı, toplumun üvey anne kavramına yüklediği “her üvey annenin kötü olacağı” fikri ile açıklanabilir. İhmal edilme, şiddete maruz kalma veya mahrum bırakılma gibi olumsuz toplumsal deneyimler, insan zihnine üvey olanın kötü, uzak, öteki olduğunu yerleştirmiştir. Bu eserde zihinlerdeki üvey anne imajı, yazar tarafından temkinli bir biçimde yıkılmaya çalışılmaktadır. “*İnsanlar iyi olabilir. İyi geçinmek için niyetleri vardır. Ama öteden beri kaynana ile gelin arasında, gelin ile görümce arasında, üvey ana ile üvey çocuk arasında bir geçimsizliğin ortaya çıkması olağan hale gelmiştir.*” (Üvey Anne: 77). Ercan'ın üvey anneye karşı ön yargısı, üvey annenin kötü oluşundan değil, daha kuvvetli ve baskın bir karakterle öz olanın yerine konmasından kaynaklıdır. Ercan, bir üvey evlat olarak üvey annesini görmeden önce ona karşı silahlanması konusunda, ön yargılarından dolayı öz eleştiri yapar. Çünkü üvey anne, alışılan aksine öz anne gibi Ercan'ı koruyup kollamakla kalmayıp onun yetişmesinde ihtiyacı olan her şeyin

farkındadır. Ercan, kendi duyguları ve önyargıları ile Birsen Hanım'ın tavrı arasında bir bağlantı kurmaya çalışır; bağlantıyı kuramaması onu, kendini tekrar değerlendirmeye iter. Ercan için eserin başından sonuna kadar Birsen Hanım "üvey anne" olarak anılmıştır. Duygularındaki değişiminin etkisi, Ercan'ın Birsen Hanım ile ilgili değerlendirmelerinde görülmesine rağmen Birsen Hanım'ı "üvey anne" olarak isimlendirmesinde görülmemektedir. Onun bu hâli, Birsen Hanım'ın üvey anne konumunda olmasına rağmen kötü bir insanı/anneyi karşılamama durumunu okur zihninde canlı tutma isteğine bağlamak mümkündür. Üvey anne, kendisinin, kötülük bağlamında insanların zihninde aşırı genellenmiş "tipik bir üvey anne" olmadığını farkındadır: "*İnsanlar birbirlerini dener, anlaşıyor, bağlanırlar. Bak ben senin üvey ananım. Sana kötü davranabilirdim. Senin benden evvel babanla evlenmiş olan bir kadının oğlu olduğunu bilerek seni istemeyebilirdim. En az seni babana karşı suçlamaya kalkardım. Bu muhakkak ki haksızlık olurdu, ama ben bu doğal duyguya kapılmadım...*" (Üvey Anne: 56). Yazar, olan ile olması gereken arasındaki farkı vurgulamak ve belki de ortaya konan iletinin alımlanmasını tesadüfe bırakmamak için Birsen Hanım'ın ağzından yorum yaparak insanın zihninde kodlanmış olan üvey anne imajının yıkılabileceğinin altını çizer: "*Bedri Bey gittikten sonra Birsen Hanım: işte tipik bir üvey ana, dedi. Şuna buna iş görerek geçinmeye çalışan bir kadın bile evlendikten sonra, ölen kadının evine kuruluyor, o kocaya tahakküme kalkıyor, öksüz kıza yapmadığı eziyeti bırakmıyor.*" (Üvey Anne: 87). *Ateş Böcekleri*'nde Birsen Hanım'ın aksine Bilge'nin üvey annesi Semiha Hanım'ın merhametsiz davranışları görülmektedir. Fakat Semiha Hanım'ın davranışları, Birsen Hanım'ın davranışları gibi ayrıntılı betimlenmez. Eserde, Bilge'nin yaşamını kurma mücadelesine odaklandığı için Semiha Hanım'ın kötülüğü, üvey anneyi tanımlayan bir kötülük muamelesi görmez.

Tuğcu'nun eserlerinde sadece üvey annelerin davranışları işlenmemiştir. *Bir Çırağın Öyküsü*'nde üvey baba zulmü yaşayan Yılmaz'ın evinde huzur bulamayıp "kendisi için iyi olan babasını" istemesi *Küçük Serseri*'de başkahraman Erol'un da üvey babanın yarattığı huzursuzluk nedeniyle çareyi sokaklarda araması örnek olarak gösterilebilir.

Eserlerde Çocuk İstismarının Görünümleri

Kemalettin Tuğcu'nun eserleri fiziksel, duygusal ve cinsel istismar, çocuğun ihmal edilmesi ve sömürülmesi açılarından incelenebilir:

Fiziksel istismar: Eserlerde çocuk başkahramanın dövüldüğü, aç bırakıldığı, olumsuz fiziksel şartlarda barınmak zorunda kaldığı, temel ihtiyaçların giderilmesinde zorluklar yaşadığı görülür. *Bir Çırağın Öyküsü*'nde Yılmaz'ın, *Küçük Erkek*'te Cemal'in iftira sonucu dövülüp işten atılmaları, *Mercan Kolye*'de üvey anne Calibe Hanım'ın Nesrin'i, *Küçük Serseri*'de üvey babanın Erol'u dövmesi, *Bir Garip Kızcağz*'da İnci'nin babası sandığı kişi tarafından

dövülmesi vücudunda morluklar ve çürükler oluşması, *Hacıbaba*'da Engin'in Rüstem Efendi tarafından dövülmesi, *Kız Evlat*'ta Cahit'in öz annesi tarafından tartaklanması, *Kırk Ev Kedisi*'nde Yıldız'ın yerleştiği evlerde (Lale Hanım'dan, Güler Hanım'dan), *Sakat Çocuk*'ta Bilge'nin yengesi Selma Hanım'dan dayak yemesi örneklerden bazılarıdır. *Yavrucuk*'ta Emel'in annesinin veremden hastaneye düşmesiyle birlikte üvey babasının Emel'i gerçek babasının yanına gönderme isteği fiziksel istismarı başlatır. Emel'in, mirasın bölünmesini istemeyen amcası tarafından tutulan bir kiralık katil tarafından öldürülmek istenmesi korku ögesini tırmandırır. Fakat çocuk kalbinin temizliği, çocuk masumiyeti katilin yüreğinin yumuşamasında etkili olduğu için fiziksel istismar çocuğun zorla alıkonulması noktasında bırakılır. *Can Yoldaşları*'nda Dilek'in elindeki ve bacaklarındaki kırmızılıklar çektiği eziyeti Muhtar Bey'in fark etmesini sağlar:

“-Büyük ana vurdu, demişti.

-Neyle vurdu.

-Kara maşa ilen.

-Neden vurdu?

-Ellerim sabunluymuştu, tabak elimden kaydıydı. Muhtar Bey kızın elini iyice muayene etti. Maşanın izi kıpkırmızı uzanıyordu. Bu el daha çocuk eliymişti.” (Can Yoldaşları: 19).

Duygusal istismar: Eserlerde çocuk başkahramanların davranışlarının kısıtlandığı, hor görüldüğü, tehdit edildiği, suçlandığı, alay edildiği, cinsiyet bağlamında ayrımcılığa uğradığı görülür. *Kız Evlat* adlı romanda, cinsiyeti yüzünden ailesi tarafından kabul görmemiş, anne babasının boşanma nedeni olan Cahit'in yaşantısı konu edilmiştir. Kız evlat Cahit'e, erkek bebek isterken kız dünyaya getiren annenin yaşadığı zorlukların sebebi olduğu hissettirilmiş; “karın ağrısı, ömür törpüsü” türünden hitap gören Cahit, annesinden ruhen ve fiziksel olarak uzaklaşmıştır. Gittiği her evde eziyet gören ve bu evlerde uzun süre barındırılmasına izin verilmeyen Yıldız'a “kırk ev kedisi” adı takılması da duygusal istismar ile ilişkilendirilebilir.

Küçük Sanatçı'da Kenan, babası tarafından hakarete uğrar, onun bir müzik öğretmeninden eğitim alması küçümsenir. “Babam Türkiye'nin tanınmış bir hekimidir. Çok zengin bir adamdır. Fakat bana kalırsa bu Çakır kadar insan değildir. Bu dereceye kadar çocuğunu ezen bir insan aklını yitirmiş sayılır. Kusurum ne? Bir müzik öğretmenine rastlamışım, onunla çalışıyormuşum!” (Küçük Sanatçı: 53) Eserlerde kimi zaman öğrenim ve gelir düzeyi yüksek olan baba, çocuğuna uyguladığı duygusal istismar nedeniyle eleştirilir. Emel'in annenin amansız hastalığı nedeniyle anne ilgisinden mahrum ve üvey babasının katı ve sevgi yoksunu davranışlarına maruz kalması, sürekli başkaları tarafından yönetilmiş ve

yönlendirilmiş olan öz babanın bunalımlı ve sinirli ruh hâli sebebiyle çocuğuna sahip çıkmakta gecikmesi *Yavrucuk* adlı romanın duygusal bağlamda istismar örgüsünü oluşturur. Duygusal olarak eziyet çekme, başkahramanın yakınlarının acılarına tanık olmasıyla da mümkündür. *Ana Kucağı* adlı eserde Yaşar, babasının ve dedesinin annesine yaptığı zulümleri; *Bir Çırağın Öyküsü*'nde Yılmaz, üvey babasının annesine yaptığı acımasızlıkları görür.

Doğduğum Ev adlı eserde Deniz, tüm kötülüklerine rağmen hastanede Selma teyzesine yardımcı olmak isteyişi, iyilikle karşılık vermesi; *Ateş Böcekleri*'nde iftiraya uğrayıp hiç bilmediği bir köye gönderilen Bilge'nin teyzesine ve kuzeni Sevim'e kötülük ile karşılık vermemesi örnek olarak gösterilebilir. Bilge'nin başına gelen iftiraya uğrama hadisesinin bir benzeri de *Küçük Erkek* romanında Cemal'i bulur ve şöyle ifade edilir: "*Haksızlığa uğramak her zaman başımıza gelebilir. Kızarız, kederleniriz, nihayet içimize işler. Ama karşımızdaki adam haksızlık ettiğini anlar ve çok üzgün bir halde bizden özür dilerse acımız o kadar çoğalır ki ağlamaktan gözlerimizden yaş yerine kan gelebilir. Bu hakkımızın geri verilmesi ve ruhumuzun rahatlığa kavuşmasıdır.*" (Küçük Erkek: 49). Kötülüğe kötülük ile karşılık verilmemesine yönelik ahlaki ilke, *Ana Kucağı* adlı eserde, Yaşar'a dedesi Yusuf Efendi tarafından söylenir: "*Kimseye hınç besleme, dedi. İnsanlar kendi kötülüklerinin cezasını kendileri çekerler.*" (Ana Kucağı:75).

Kişi veya grupların işaretlenmesine neden olabilecek olumsuz nitelikli gibi kalıp yargılar da kötülük kavramının gerçekleşmesine uygun bir ortamın hazırlayıcısı olmaktadır. Bu kalıp yargılar çocuğa yönelik duygusal istismar olarak değerlendirilebilir. *Küçük Sanatçı* adlı eserde Cemal, çingene kimliğine yüklenen kötülüğün yanlışlığını, toplumsal ayrımcılığın sorgulamasını yaparak ispat etmeye çalışır: "*Kızınız bana lütfen bir davetiye yazmıştı. Siz beni sırnaşık bir çingene zannederek evinizden çıkardınız. Şunu unutmayınız ki, kızınız o çingene ailesinin yanında benden tam 6 yıl fazla olarak yaşamıştır. Ama bu yaşantı onun saf ve nezih ruhunda en küçük bir sarsıntı yapmamıştır.*" (Küçük Sanatçı: 90). Cemal yazarın toplumsal eleştirisini dillendirir, çingenelere ilişkin kalıp yargıları gerçekmiş kabul edip yanlış davranışların nedenlerini sorgular: "*Bir insan çingene doğarsa memlekette köpekten aşağı sayılır. Çingene arsızdır, çingene hırsızdır, çingene acımasızdır. Onlara duygusuz derler. (...). İçinde yaşadığı toplumun kendisine yaraştırdığı şeyleri yapar. Yani, çalar, çırpar. Şehirlerden, mahallelerden ve sokaklardan kovulan çingeneler Allah iyi duygular verse de onları kullanacak yer bulamazlar.*" (Küçük Sanatçı, 19). Tüm bu analizlerine rağmen Cemal de "çingene oğlan" lafını hakaret olarak algılar, davacı olur. Kötülük örneği olan etnik kimliği hakaret aracı olarak kullanmamanın gerekçesini Cemal'in mesleki anlamda tanınmış bir kişini çocuğu olmasına bağlar: "*Beni kaymakama şikâyet ettin öyle mi çingene diye bağırdı. (...). Kaymakam sert bir*

sesle Kenan Bey tanınmış bir hekimin oğludur, dedi. Ona bu suretle hakaret etmenin bir kafasızlık olduğunu öğren.” (Küçük Sanatçı: 57).

Kötülük olarak çocuğun ihmal edilmesi: Yazarın eserlerinde çocuğun ihmal edilmesine sıklıkla rastlanır. Eserlerde öz anne babalar imkânsızlık veya yoksulluk, üvey anne babalar sevgisizlik veya yoksulluk, bakmakla yükümlük olan diğer kişiler ise sevgisizlik, yoksulluk veya miras nedeniyle çocuğun fiziki, duygusal, eğitsel ya da tıbbi ihtiyaçlarını karşılamazlar.

Tuğcu'nun eserlerinde çocuklarını başka ailelere para karşılığı veren anne babalar da konu edilir. Emine ve Ahmet'in para karşılığında bebeklerini evlatlık olarak vermeleri ve bunun üzerine annenin yaşadığı yoğun duygular ile vicdan azabı üzerine kurulu olan *Karataşlı Emine* adlı eser buna örnek olarak gösterilebilir. Emine ve Ahmet'in duygusal tavrı bir yana bırakıldığında bebeğin zorla alınmadığı, bebeği isteyerek evlatlık olarak verdikleri ve bu davranışlarının çocuk ihmali olduğu söylenebilir. *Şehir Çocuğu*'nda bebekken anne babası tarafından başka bir aileye verilen Engin'in öz ailesinin yanına döndüğünde onlara karşı yabancılaşma çekmesi, ihmalin çocuk ruhuna etkisini gözler önüne serer: “Annem garip bir kadındı. İçi katılaşmış, duygularını yitirmiş sanyordum. Onun yüzüne bakınca bir yakınlık duymuyordum. Fakat o sık sık benim yanıma geliyor ve bana bir şey söylemeden yaşaran gözlerini siliyordu.” (Şehir Çocuğu: 20). Benzer olarak *Geçim Dünyası* ve *Bir Garip Kızcağız* adlı eserlerin başkahramanları da miras nedeniyle ortadan kaldırılmaları için aile yakınları tarafından başka ailelere verilirler. *Son Çocuk*'ta anne ve babasını kaybetmiş olan Erdi'nin Remzi Efendi ve Nazmiye Hanım tarafından ailesinden kalan mal varlığından mahrum bırakılması da çocuğun ihmali olarak değerlendirilebilir.

Çocuğun sömürülmesi: Eserlerde çocuk başkahramanın kaçırıldığı, çalıştırılıp üzerinden maddi gelir elde edildiği görülür. *Çocuk Hırsızları*'nda Cemal'in küçük yaşlarda bakkal çıraklığı, berber çıraklığı yapması, lokantada çalışması; *Cambaz'ın Kızı*'nda, Sevim, Selim ve Can'ın canlarını tehlikeye atıp cambazlık yaparak para kazanmaları, yaşam savaşı vermeleri; *Küçük İşportacı*'da babası ölmüş olan 9-10 yaşlarındaki Nazmi'nin okul çantasında jilet, tarak, çengelli iğne, bel lastiği, renkli makaralar koyup satması; *Hacıbaba*'da, Nazmi gibi Engin'in de hayatta kalabilmek için rençberlikten çıraklığa her tür işi yapması yoksulluğun neden olduğu çocuk işçiliğine örnek olarak gösterilebilir. Diğer çocuk işçiler gibi Engin de geriye dönüp baktığında ergenliğe kadar karşılaşmış ve alt etmiş olduğu kötülüklerle dolu olan yolun başlangıcı tekrar gözünün önüne gelir: “Oradaki manzarayı seyreden garip bir oğlancık vardı. Aç ve sefil. Bu şehrin acemisi. Babası hastaneye yatırılmış bir köylü çocuk yol bilmez. Üstelik aç.” (Hacıbaba: 80) Eserlerde çocuk işçiler yaş ve beden imkânlarının üzerinde işler yapmak mecburiyetinde olup eğitsel fırsatları da kaçırmaktadırlar. *Cambazın Kızı*'nda Sevim

yaşam koşullarının çetinliğini, bu zor işleri yapmaya mecbur olduklarını “*Korksam aç kalırız.*” cümlesi ile ifade eder.

Sonuç

İnsanoğlu, kavramları, olayları ve durumları kısaca hayatı her şeyin zıddıyla var ve görünür olduğu düşüncesi ekseninde anlamlandırır. İyilik ve kötülük hayatı oluşturan uyum bütününe birbirine karşıt iki parçasıdır. Bataille (2004: 116) duyarlılığın, gücünü karşıtlıklardan aldığından söz eder. Kemalettin Tuğcu, eserlerini iyilik ve kötülük dengesi üzerine kurmuş olmakla birlikte kötülüğü farklı açılardan zengin konular içerisinde çeşitlendirerek kurgu dünyasına taşımıştır. Onun kurgusunda, gerçek hayatta olmaz denecek türden olaylar ve insanlar bulunmamaktadır.

Eserlerin tipik bir özelliği olarak kötülük, kimliği yapılandırma serüveninin başında başkahramanın sahipsiz kalması sonucu uğradığı istismar türünde ortaya çıkar. Herhangi bir kötü davranışın sonuçlarından hız alan olaylar yeni kötülüklerin doğmasına böylelikle sonuçların daha karmaşık hâle gelmesine neden olur.

Yazar eserlerinde köyden kente göçü, gecekondu kültürünü, parçalanmış aileleri, yoksulluğu işlenmekle birlikte sorunlu ailelerin başından geçen olayların en büyük etkisinin çocuklarda hissedildiğini ve kötülüğün kaynağının yetişkinler olduğunu sezdirir. Kötülük, yetişkinlerin daha güçlü, daha varlıklı olma ve hayatı kolaylaştırmaya dönük maddi istekleri temelinde başlar. Çocuğun maddi veya manevi olarak sahipsiz kalması sonucu mücadele etme serüveni yazarın üzerinde sıklıkla durduğu konulardır. Tuğcu’nun eserlerindeki çocuk kahramanları kendi ifadesiyle “*fidelikten sökülmiş, büyüyeceği toprağa dikilmiş bir bitki gibi*”dir. Anneden, babadan veya her ikisinden mahrum başkahramanlar yaşama tutunmak için mücadele etmek zorundadırlar. Kimi zaman fiziksel veya duygusal istismar ile baş etmeye çalışır kimi zaman da ihmal edilmenin ağır yükünü taşır. Çocuğa yönelik kötü muamelenin sunuluşunu, okurun zihin ve ruh dünyasında sarsıntı yaratma amaçlı bir tavır olarak değil de tüm dönemlerin toplumsal sorununun gerçeğe uygun olarak yansıtma ve bu soruna yönelik çözüm yolları için adım atma çabası olarak değerlendirmek daha uygun olacaktır. Eserlerde toplumsal bir problem olan çocuk istismarı ve çocuk ihmalinin çeşitli boyutları yazar tarafından gerçekçi bir biçimde vurgulanmıştır. Tuğcu’nun çocuk istismarı ve ihmal konusundaki yaklaşımı ve çabalarını gerçekçi bulmak gerekmektedir.

Kötülük, ailenin bulunduğu sosyal şartlardan doğmakla birlikte onu yenebilmek de mümkündür, bir anlamda kötülük değiştirilebilir. Tuğcu’da kötülük umutsuzluğu derinleştirmek ve böylece her şeyde bir umudun olabileceğini söylemek amacıyla bir zemin oluşturur.

Umutsuzluk umudun varlığını belirtmek üzere sunulur. Öksüz veya yetim kahramanların uğradıkları istismara rağmen hayata tutunma mücadeleleri yerine zavallılıklarını odak noktası olarak almak çok da anlamlı olmayacaktır.

Tuğcu'nun eserlerinde kötülük okuru şaşırtmaz. Çünkü eserlerde şiddet, işkence veya bir ölüm anı yer alsa dahi bunlardan kaynaklı acının derin tahlili ve ayrıntılı tasviri yapılmamıştır. Kötülüğün, acı bağlamında, somut etkileri yer almaktadır. Yazar, çocuğa bilinçli olarak hitap ettiği için kötülüğünü insafsız bir biçimde kurmaz, filtrelerden geçirir. Bununla birlikte o, "kötülüğü"nü tesadüfi değil kişisel veya eğitsel olsun belli nedenlerden dolayı verir. Gerçek hayatın kötülüklerden yalıtılmamış olduğunu hissettirmek isteyen yazar, gerçek hayatın acı dolu yönleriyle birlikte, kahramanlarının mutlu sona ulaşma umudunu yitirmelerine de müsaade etmez.

Tuğcu, iyiyi kötüden ayırdığını okura fark ettirir; kimi zaman bu ayrımı kahramanlarını tanımlarken, olumlu olumsuz yargılarını kullanarak yapar. Çocuk ve gençlerin sadece doğuştan getirdiği düşünülen 'melek kadar günahsız olma' özelliğine dikkat çekmek yerine, kötülüklerle baş edebilme güçlerinin farkında olup gerektiğinde iyi veya kötü arasında tercih yapabilecek düzeyde ayakları yere basan bireyler olduğunu ortaya koyar.

Tuğcu'nun eserlerine yönelik bazı incelemelerde, bu eserlerin içerdiği şiddet öğeleri nedeniyle çocukların gelişimlerinin ve psikolojik yapılarının olumsuz yönde etkileneceği düşüncesi ifade edilmiştir. Oysa Tuğcu, eserlerinde kötülük çerçevesinde değerlendirilebilecek şiddet ve istismarı normal, rastgele (keyfi) ve sürekli olarak sunmamaktadır. Bununla birlikte dış çevreyi çok değişikliğe uğratmadan eserine almış olması ise gerçeğin temsillerinde gösterdiği bu açıları daha da inandırıcı kılar. Eserlerini belli bir amaç doğrultusunda oluşturan yazarın çocuk edebiyatına katkısını edebî olmadığı gerekçesiyle yok saymak yerine, çizdiği olumlu ve olumsuz rol modellerin özellikleri neden-sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirildiğinde, eğitici yönleri kavuşabileceğini söylemek mümkündür.

Sonuç olarak; Tuğcu'nun eserlerinin iyilik ve kötülük algısını oluşturan özelliklerin çeşitliliği, eserlerin toplumun çocuk istismarı yönünden kurgusal bir eleştirisi niteliğinde olmasını sağlar. Tuğcu romanlarında, gerçek hayatın sorunlu noktalarını belirtmek için kötülük kavramını eserin merkezine yerleştirmiştir. Bu sorunlardan en önemlilerinden biri çocuk istismarı olup okurun içini acıtırken bu gerçeğin varlığından da onu haberdar eder. Yazar sorunu yüzeysel olarak yansıtır. Eserlerinde benzer sorunları değişik türde düzenlemelerle birden fazla sunması, Tuğcu'nun, okurun toplumsal sorunlara duyarlık göstermesi veya bu sorunları sezip odaklanması gibi bir beklentisi olduğu fikrine yöneltir. Eserlerde okur, başkahramanın uğradığı tüm sıkıntılara rağmen, bireysel kimliğinin yapılandırılmasına şahit olur. Denebilir ki, kötülüğü

çocuk istismarına odaklanma üzere orijinal bir biçimde kurgulamak değil, kurgunun yapılandırılmasında temel unsur hâline getirmektir.

Kaynaklar

- AKSOY, E; Çetin, G.; İNANICI, M. A.; POLAT, O.; SÖZEN, M. Ş. ve YAVUZ, F. (2004). *Çocuk İstismarı ve İhlali*. (<http://www.ttb.org.tr/eweb/adli/7.html> adresinden 25.11.2016 tarihinde erişildi).
- ARICAN, E. (2006). *Representations of Children in Kemalettin Tuğcu's Novels*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ARLI, M. S. (2005). *Kemalettin Tuğcu Romanları: Özgün Bir Popüler Edebiyat Türü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAĞLI, M. T. ve Sevim, S. (2007). Popüler Anababalık: Aile Dergileri Üzerine Bir Araştırma. 5. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri *Popüler Kültür ve Çocuk* içinde (s.127-158). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- BATAİLLE, G. (2004). *Edebiyat ve Kötülük*. (çev. Ayşegül Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- BAYRAKTAR, S. (2015). *İnsanlığın Kanayan Yarası Çocuk İstismarı ve İhmali*. Antalya: Nobel Tıp Kitapları.
- CEVİZCİ, A. (2000). *Felsefe terimleri sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- EAGLETON, T. (2015). *Kötülük Üzerine Bir Deneme*. (çev. Şenol Bezci). İstanbul: İletişim Yayınları.
- GÜNEY, N. (2007). *Kemalettin Tuğcu'nun elli romanında geçen ölüm ve şiddet temasının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- GÜVEN, G. (2007). *Charles Dickens ve Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Toplum Eleştirisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KURAN, Ş. B. ve ERSÖZLÜ, Z. N. (2009). Sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşleri. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1).
- KUZGUN, Y. (1972). Kendini gerçekleştirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 10 (1).
- ÖZGENTÜRK, İ. (2014). Çocuk İstismarı ve İhmal. *Journal of Human Sciences*, 11 (2), 265-278.
- SHERMER, M. (2004). *İyilik ve Kötülüğün Bilimi*. (çev. Sinem Gül) İstanbul: Varlık Yayınları.
- SÖNMEZ, Ü. Ş. (2014). Türk romanında kötülük, başlangıçtan 1950'ye. *Doğu-Batı Dergisi, Şiddet Sayısı*.
- ŞİMŞEK, Ş. (2015). Kemalettin Tuğcu'nun romanlarında değerler eğitimi. *International Journal of Humanities and Education*, 1:1, 79-104
- TUĞCU, N. (2004). *Sırça Köşkün Masalcısı, Kemalettin Tuğcu'nun Yaşamöyküsü*. İstanbul: Can Yayınları.
- TUĞCU, K. (1987). Kemalettin Tuğcu ile “Çocuklar İçin Yazmak” üzerine (ed. M. R. Şirin). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987* (s.348-353). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.

- UĞURLU, Z ve GÜLSEN İ. A. (2014). Çocuk Hakları ve Hukuki Bağlamda Çocuğun İhmal Ve İstismardan Korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi.1 (1)*, 36-58.
- Violence and Injury Prevention and Disability, Child Maltreatment (Child Abuse) http://www.who.int/topics/child_abuse/en/ adresinden 10.02.2017 tarihinde erişildi.
- WATZLAWICK, P. (1996). *İyideki kötü* (çev. Turgay Kurultay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- YALANIZ, T. (2013). *Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Kurgu ve Gerçeklik*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

İncelenmiş Eserler

- TUĞCU, K. (2006). *Ana Kucağı*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (1998). *Ateş Böcekleri*. İstanbul: Ünlü Yayınevi.
- _____ (1992). *Bir Çırağın Öyküsü*. İstanbul: Servet Basım Yayın.
- _____ (2006). *Bir Garip Kızcağz*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2003). *Cambazın Kızı*. İstanbul: Damla Yayınevi
- _____ (1999). *Can Yoldaşları*. İstanbul: Damla Yayınevi
- _____ (2012). *Çocuk Hırsızları*. İstanbul: Erdem Yayınları
- _____ (2006). *Doğduğum Ev*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (1982). *Doktor Anne*. İstanbul: Kurtuluş Yayınları.
- _____ (1987). *Geçim Dünyası*. İstanbul: Şenyıldız Yayınevi.
- _____ (2002). *Hacıbaba*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (1992). *Karataşlı Emine*. İstanbul: Servet Basım Yayın.
- _____ (2012). *Kırk Ev Kedisi*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2012). *Kız Evlat*. İstanbul: Damla Yayınevi
- _____ (2007). *Kuklacı*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2012). *Küçük İşportacı*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2006). *Küçük Erkek*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (1977). *Küçük Sanatçı*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2011). *Küçük Serseri*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (2003). *Mercan Kolye*. İstanbul: Erdem Yayınevi.
- _____ (2003). *Mine'nin Arkadaşı*. İstanbul: Erdem Yayınları.
- _____ (2003). *Sakat Çocuk*. İstanbul: Erdem Yayınları.
- _____ (2003). *Şehir Çocuğu*. İstanbul: Erdem Yayınları.
- _____ (2003). *Son Çocuk*. İstanbul: Erdem Yayınevi
- _____ (2006). *Toprak Adamları*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- _____ (1980). *Üvey Anne*. İstanbul: Kurtuluş Yayınları.
- _____ (2006). *Yavrucuk*. İstanbul: Pegasus Yayınları.